

Дело C-379/20**Резюме на преюдициалното запитване съгласно член 98, параграф 1 от
Процедурния правилник на Съда****Дата на постъпване в Съда:**

11 август 2020 г.

Запитваща юрисдикция:

Østre Landsret (Източен областен съд, Дания)

Дата на акта за преюдициално запитване:

3 юли 2020 г.

Жалбоподател:

B

Ответник:

Udlændingenævnet

Предмет на главното производство

Настоящото дело е свързано с отхвърлянето на заявление за събиране на семейството на турския гражданин В (наричан по-нататък „жалбоподателят“) с неговия баща F, също турски гражданин, който получава разрешение за пребиваване в Дания на 13 октомври 2003 г. и има разрешение за постоянно пребиваване в Дания от 2 декември 2013 г. насам.

Предмет и правно основание на преюдициалното запитване

Тълкуване на клаузата „standstill“ в член 13 от Решение № 1/80 на Съвета за асоцииране от 19 септември 1980 г. във връзка с тълкуването на тази клауза от Съда на Европейския съюз по-специално в решения от 12 април 2016 г., Genc (C-561/14, EU:C:2016:247) и от 10 юли 2019 г., A (C-89/18, EU:C:2019:580)

Член 267 от ДФЕС

Преюдициалният въпрос

Пречка ли е член 13 от Решение № 1/80 на Съвета за асоцииране от 19 септември 1980 година относно развитието на асоциирането, приложено към Споразумението за асоцииране между Европейската икономическа общност и Турция, подписано на 12 септември 1963 г. в Анкара от Република Турция, от една страна, и от държавите — членки на ЕИО, и от Общността, от друга страна, и сключено, одобрено и утвърдено от името на Общността с Решение 64/732/ЕИО на Съвета от 23 декември 1963 г., за въвеждането и прилагането на нова национална мярка, съгласно която събирането на семейството на икономически активен турски гражданин, който законно пребивава в съответната държава членка, и неговото дете, което е навършило 15 години, зависи от условието да са налице особено императивни съображения за това, включително от гледна точка на целостта на семейството и от гледна точка на висшия интерес на детето?

Относимо законодателство на Съюза

Споразумение за асоцииране между Европейската икономическа общност и Турция, подписано на 12 септември 1963 г. в Анкара от Република Турция, от една страна, и от държавите — членки на ЕИО, и от Общността, от друга страна, и сключено, одобрено и утвърдено от името на Общността с Решение 64/732/ЕИО на Съвета от 23 декември 1963 г. (ОВ 217, 1964 г., стр. 3685; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 1, стр. 10, наричано по-нататък „Споразумението за асоцииране“): членове 6 и 13

Допълнителен протокол, подписан на 23 ноември 1970 г. в Брюксел и сключен, одобрен и утвърден от името на Общността с Регламент (ЕИО) № 2760/72 на Съвета от 19 декември 1972 г. (ОВ L 293, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 11, том 1, стр. 37): член 41, параграфи 1 и 2

Решение № 1/80 на Съвета за асоцииране от 19 септември 1980 година относно развитието на асоциирането съгласно Споразумението за асоцииране (наричано по-нататък „Решение № 1/80“): член 13

Директива 2003/86/ЕО на Съвета от 22 септември 2003 година относно правото на събиране на семейството (ОВ L 251, 2003 г., стр. 12; Специално издание на български език, 2007 г., глава 19, том 6, стр. 164, наричана по-нататък „Директивата за събиране на семейството“): съображения 3, 4 и 12; член 4, параграф 1, букви б), в) и г), параграф 2, буква а) и параграфи 5 и 6

Решение от 27 юни 2006 г., Парламент/Съвет, C-540/03, EU:C:2006:429, т. 61—66, 68—71, 73 и 74

Решение от 10 юли 2014 г., Dogan, C-138/13, EU:C:2014:2066, т. 37—39

Решение от 17 юли 2014 г., Noorzia, C-338/13, EU:C:2014:2092, т. 15 и 16

Решение от 12 април 2016 г., Genc, C-561/14, EU:C:2016:247, т. 55, 56 и 60—67

Решение от 10 юли 2019 г., A, C-89/18, EU:C:2019:580, т. 34—43 и 45—47

Относимо национално законодателство

Правна уредба

Член 9, параграф 1, точка 2 от Udlændingeloven (Закон за чужденците), Консолидиран закон № 1022 от 2 октомври 2019 г., гласи:

„При поискване може да се издаде разрешение за пребиваване на:

[...]

(2) непълнолетно лице под 15 години, което не е сключило брак и е дете на постоянно пребиваващо в Дания лице или на съпруг на такова постоянно пребиваващо лице, при условие че детето живее с този, който упражнява родителските права по отношение на него, и не е създадо собствено семейство чрез трайно съжителство, и че пребиваващият в Дания:

[...]

е) има разрешение за постоянно пребиваване или разрешение за пребиваване, което може да се трансформира в постоянно“.

Член 9с, параграф 1, първо изречение от Закона за чужденците гласи:

„При поискване може да се издаде разрешение за пребиваване на чужденец, ако има особено императивни съображения за това, включително от гледна точка на целостта на семейството, а ако чужденецът е под 18-годишна възраст — и от гледна точка на висшия интерес на детето“.

Подготвителните работи по относимите законови разпоредби

През 2004 г. член 9, параграф 1, точка 2 от Закона за чужденците е изменен и заменен с настоящия текст, съгласно който възрастовата граница за събиране с децата е намалена от 18 на 15 години.

Част 3.1 от общите мотиви към законодателния проект съдържа по-подробни съображения за намаляването на възрастовата граница. Целта на тази възрастова граница при събирането на семейство с деца е да се предотвратят както така наречените „превъзпитателни пътувания“ (изпращане на децата в държавата по произход, за да бъдат отгледани и възпитани според

тамошните ценности и стандарти), така и случаите, в които родителите доброволно оставят детето в държавата по произход, докато почти не навърши пълнолетие, което според законодателя се отразява отрицателно на перспективите за интеграция. Въпреки това при наличието на особено императивни съображения са възможни изключения от правилото за възрастовата граница.

От специфичните мотиви към законодателния проект, отнасящи се до изменението на член 9, параграф 1, точка 2 от Закона за чужденците, е видно, наред с другото, че съгласно проекта едно от условията за издаването на разрешение за пребиваване съгласно член 9, параграф 1, точка 2 е детето да е под 15 години към момента на подаване на заявлението, като това условие важи за всички. В някои изключителни случаи обаче може по особено императивни съображения да се издаде разрешение за събиране с детето в Дания, макар и то да не отговаря на изискването да е под 15 години към момента на подаване на заявлението. Това е така, когато отказът да се издаде разрешение за събиране на семейството би нарушил международните задължения на Дания, включително по ЕКПЧ, например когато пребиваващото в Дания лице е бежанец или има сходен статут на защитено лице. Други особено императивни съображения са хуманитарните, например наличието на тежко заболяване или тежко увреждане. Отчитането на висшия интерес на детето съгласно Конвенцията на ООН за правата на детето също може да налага издаване на разрешение за събиране на семейството в Дания, независимо дали към момента на подаване на заявлението детето е на 15 години или повече.

Член 9с от Закона за чужденците е изменен със Закон № 567 от 18 юни 2012 г. От подготвителните работи по изменителния закон е видно, че целта на изменението е да се изясни кога може да се предостави разрешение за пребиваване на деца, които са навършили 15 години, както и да се изясни практиката във връзка с оценката на висшия интерес на детето в такива случаи. От специфичните мотиви за това изменение е видно, наред с другото, че изменената разпоредба е пояснена в смисъл, че отчитането на висшия интерес на детето съставлява част от преценката за наличието на особено императивни съображения, налагащи издаването на разрешение за пребиваване, когато чужденецът е под 18 години. Видно е още, че това е пояснение на действащия закон и че разпоредбата ще се прилага както преди.

Статистическа информация

По делото е представена следната статистическа информация във връзка с член 9с, параграф 1 от Закона за чужденците:

<p>Брой разрешения и брой откази при първо заявление по данни на Udlændingestyrelsen (Имиграционна служба, Дания) за периода от 1 януари 2012 г. до 10 октомври 2018 г. съгласно член 9с, параграф 1</p>

[от Закона за чужденците] по отношение на непълнолетни деца на възраст 15 години или повече към момента на подаване заявлението, с разпределение на резултатите според петте категории гражданство, за които са издадени повечето решения през посочения период									
Гражданство на заявителя	Резултат	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018*	Общо
Сирия	Разрешение	6	19	125	412	173	90	45	870
	Отказ	1	3	5	24	27	38	28	126
Общо от Сирия		7	22	130	436	200	128	73	996
Сомалия	Разрешение		7	17	12	13	12	7	68
	Отказ	3	13	22	18	26	15	10	107
Общо от Сомалия		3	20	39	30	39	27	17	175
Без гражданство*	Разрешение	1		14	61	27	17	10	130
	Отказ		1	2	3	5	10	7	28
Общо без гражданство		1	1	16	64	32	27	17	158
Еритрея	Разрешение	1	1	1	3	17	26	15	64
	Отказ				1	3	22	11	37
Общо от Еритрея		1	1	1	4	20	48	26	101
Турция	Разрешение		5	29	2		1	4	41
	Отказ	11	18	3	10	4	6	2	54
Общо от Турция		11	23	32	12	4	7	6	95
Друго гражданство	Разрешение	32	60	67	46	36	44	23	308
	Отказ	25	58	49	45	45	56	25	303
Общо с друго гражданство		57	118	116	91	81	100	48	611
Общо		80	185	334	637	376	337	187	2 136

* Период 1 януари — 10 октомври 2018 г.

** Вкл. палестинци без гражданство.

[...] [информация относно основанието за извличане на данните]

От така наречената „база данни за чужденците“ на Danmarks Statistik (Датски статистически институт) е видно, че от имигрантите в Дания на възраст между 20 и 24 години със завършено датско средно или висше образование към 2018 г., 56 % са били на възраст между 0 и 15 години към момента на имиграция, а 10 % са били на възраст най-малко 16 години към момента на имиграция. От имигрантите на възраст между 25 и 29 години със завършено датско средно или висше образование към 2018 г., 65 % са били на възраст между 0 и 15 години към момента на имиграция, а 19 % са били на възраст най-малко 16 години към момента на имиграция.

Кратко представяне на фактите и на главното производство

- 1 На 31 януари 2012 г. жалбоподателят, който е роден на 5 август 1994 г. в Турция, подава до Имиграционната служба заявление за събиране на семейството в Дания с неговия баща F, който е роден в Турция на 20 септември 1972 г. и притежава разрешение за пребиваване в Дания от 13 октомври 2003 г. и разрешение за постоянно пребиваване от 2 декември 2013 г.
- 2 Жалбоподателят е роден в град Хаймана, Турция, и въз основа на информация от баща му Имиграционната служба приема, че към момента на подаване на заявлението жалбоподателят е живеел с дядо си по бащина линия и с майка си в Хаймана, където има и двама братя и/или сестри. Жалбоподателят има завършено осемгодишно основно образование в Турция. По делото в главното производство е спорно дали жалбоподателят е живял в Хаймана с майка си, която се омъжва повторно, но е възможно и двамата да са живели в същия град. F пристига в Дания за първи път на 1 декември 2000 г. На 25 юни 2010 г. му е издадена виза за Дания, валидна до 25 септември 2010 г. На 28 юни 2010 г. той влиза в Дания и отново заминава на 11 август 2010 г. F е роден в Анкара, Турция, и живее заедно с жалбоподателя в периода 1994—2003 г.
- 3 На 6 ноември 2012 г. Имиграционната служба отхвърля заявлението на жалбоподателя за събиране на семейството съгласно член 9с, параграф 1 от Закона за чужденците. Мотивите за това са, че не са посочени особено императивни съображения за издаването на разрешение за пребиваване на жалбоподателя, включително от гледна точка на целостта на семейството и висшия интерес на детето. Към момента на подаване на заявлението жалбоподателят е на около 17 години и половина и съответно няма право на събиране на семейството: вж. в този смисъл член 9, параграф 1, точка 2.
- 4 На 5 януари 2017 г. това решение е обжалвано пред Udlændinge- og Integrationsministeriet (Министерство на имиграцията и интеграцията,

Дания), което на 30 януари 2017 г. препраща жалбата на Имиграционната служба с указания последната да определи дали жалбоподателят има право на пребиваване на основание на Споразумението за асоцииране. С решение от 5 юли 2017 г. Имиграционната служба уведомява жалбоподателя, че не намира основания за преразглеждане на случая с оглед на решение на Съда на ЕС от 10 юли 2014 г., Dogan (C-138/13, EU:C:2014:2066).

- 5 Жалбоподателят подава жалба срещу решението на Имиграционната служба пред Udlændingenævnet (Комисия по имиграционни жалби, Дания), която на 15 януари 2018 г. потвърждава решението на Имиграционната служба да не преразглежда случая; тази комисия приема, че решението на Съда на ЕС от 10 юли 2014 г., Dogan (C-138/13, EU:C:2014:2066) не предоставя на членовете на семейството на икономически активните турски граждани, пребиваващи в Дания, по-широки права на събиране на семейството, отколкото предвидените в Закона за чужденците, тъй като конкретните разпоредби на този закон вече предвиждат, че при преценката трябва да се вземат предвид международните задължения на Дания, включително решенията на Съда на ЕС, и че изискванията може да не се прилагат, ако са налице особено императивни съображения за това, така че законът предвижда да се отчитат конкретните обстоятелства на всеки отделен случай, а службата е взела решението си въз основа на претегляне и преценка на въпроса дали в действителност са налице особено императивни съображения, каквито е нямало.
- 6 На 5 януари 2017 г. жалбоподателят подава жалба пред Københavns Byret (Районен съд Копенхаген, Дания), като поддържа, че Имиграционната служба е длъжна да му признае право на пребиваване в Дания съгласно разпоредбите на правото на Съюза. Делото е препратено на Østre Landsret (Източен областен съд, Дания) на основание на една от процесуалните разпоредби на националното законодателство, съгласно която този съд може да разгледа делото на първа инстанция. Østre Landsret (Източен областен съд) приема, че делото се отнася само до въпроса дали спрямо жалбоподателя може да се приложи намалената възрастова граница от 18 на 15 години, въведена през 2004 г. в член 9, параграф 1, точка 2 от Закона за чужденците по отношение на лицата, които искат разрешение за пребиваване в Дания поради пребиваването на родителите им там, включително когато тази разпоредба се тълкува във връзка с член 9с, параграф 1, първо изречение от закона. Нито Имиграционната служба, нито Комисията по имиграционни жалби са се произнесли изрично по този въпрос в горепосочените решения.

Основни доводи на страните по главното производство

- 7 Страните по делото са съгласни, че бащата на жалбоподателя, а съответно и самият жалбоподател могат да се позовават на клаузата „standstill“ по член 13 от Решение № 1/80, както и че съгласно клаузата „standstill“ Дания е

длъжна да не въвежда нови ограничения за упражняването на икономическа дейност от турски граждани като работници в Дания, които са по-строги от приложимите към момента на влизането в сила на клаузата „standstill“ на 1 декември 1980 г., освен ако въвеждането на такива нови ограничения е обосновано от императивно съображение от общ интерес.

- 8 Страните са съгласни също така, че възрастовата граница от 15 години, установена в член 9, параграф 1, точка 2 от Закона за чужденците, представлява ново ограничение, което попада в обхвата на клаузата „standstill“ по член 13 от Решение № 1/80 и поради това прилагането му при преценката дали да се предостави разрешение за събиране на семейството на турски работници в Дания и техните деца е незаконосъобразно, освен ако новото правило е обосновано от императивно съображение от общ интерес и е пропорционално.
- 9 Жалбоподателят е съгласен, че изтъкнатото от Комисията по имиграционни жалби съображение за осигуряване на успешна интеграция е императивно съображение от общ интерес, което би могло да обосновава въвеждането на нови условия за събиране на семейството независимо от клаузата „standstill“ по член 13 на Решение № 1/80 на Съвета за асоцииране.
- 10 Основният въпрос по делото е дали въвеждането на възрастовата граница от 15 години в член 9, параграф 1, точка 2 от Закона за чужденците е обосновано от императивно съображение от общ интерес включително когато тази разпоредба се тълкува във връзка с член 9с, параграф 1 от Закона за чужденците.
- 11 **Жалбоподателят** поддържа, че изискването за възраст до 15 години по член 9, параграф 1, точка 2 от Закона за чужденците е несъвместимо с принципа на пропорционалност, включително във връзка с принципа за правна сигурност, и поради това не може да се твърди, че е обосновано от съображението за осигуряване на успешна интеграция. Успешната интеграция на едно непълнолетно дете в Дания не можело да се осигурява чрез пълна забрана детето да отиде в Дания след навършването на определена възраст, независимо че възрастта на детето е от значение за интеграцията и че по-малките деца се интегрират и научават датски език по-лесно, отколкото децата, които са почти пълнолетни.
- 12 Забраната, вследствие от която непълнолетните деца на 15 години или повече се считат за неподходящи за интеграция в Дания само защото са получили по-голямата част от възпитанието и образованието си в своята държава на произход, не била съвместима с решения на Съда на ЕС от 12 април 2016 г., Genc (C-561/14, EU:C:2016:247) и от 10 юли 2019 г., A (C-89/18, EU:C:2019:580), тъй като подобно правило засягало връзката на детето с неговата държава на произход и изключвало ех ante възможността за успешна интеграция в Дания. Такова изискване за възраст съответно не било подходящо да осигури успешна интеграция, защото просто изключвало

възможността конкретно да се прецени дали са налице предпоставки детето успешно да се интегрира в Дания в бъдеще.

- 13 Общият стремеж да се гарантира събирането на децата с техните семейства още в ранна възраст, така че да придобият в училище нужното образование и езикови познания, което съответно улеснява тяхната интеграция, не можел да е основание за ограничаване на правото на турски работник да се събере с непълнолетното си дете по реда за събиране на семейството, чрез въвеждането на правило, което лишава работника от правото да доведе детето си в Дания само защото детето е навършило 15 години. Това тълкуване намирало подкрепа в Директивата за събиране на семейството.
- 14 Всъщност от Директивата за събиране на семейството, тълкувана във връзка със практиката на Съда на ЕС, следвало, че събирането на семейства е необходимо средство, за да се направи възможен семейният живот и да се улесни интегрирането на гражданите на трети страни в държавите членки. Освен това в Директивата изчерпателно били посочени ограниченията на упражняването на правото на събиране на семейството, които държавите членки имат право да въвеждат.
- 15 Оттук можело да се направи изводът, че императивни съображения от общ интерес, включително съображението за осигуряване на успешна интеграция, може да са основание държавата членка да въведе следните изисквания като условие за предоставяне на разрешение за събиране на семейството на гражданите на трети държави и техните ненавършили пълнолетие деца: намиращият се в Дания родител, тоест кандидатът за събиране на семейството във въпросната държава членка, трябва (1) да е пребивавал на територията на държавата членка в продължение на определен срок, който обаче не бива да надвишава две години; 2) да разполага с подходящи жилищни условия; (3) да има стабилни и редовни доходи, които са достатъчни, за да издържа себе си и членовете на своето семейство; и (4) да поеме задължение да се придържа към мерките за интегриране, определени от държавата членка, като въпреки това държавите членки по всяко време били длъжни да съобразяват в необходимата степен висшия интерес на ненавършилото пълнолетие дете.
- 16 Освен това Директивата за събиране на семейството съдържала две клаузи „standstill“, съгласно които държавата членка може да остави в действие законодателна уредба, която предвижда изисквания за интеграционна оценка за децата над 12-годишна възраст или изисквания молбата да е подадена, преди детето да навърши 15 години, ако в тази държава членка вече е действала такава уредба към момента на транспонирането на Директивата: вж. член 4, параграфи 1 и 6 във връзка с точки 85 и 88 от решение от 27 юни 2006 г., Парламент/Съвет (С-540/03, ЕУ:С:2006:429). Тези изключения от общото правило по Директивата за събиране на семейството, че ненавършилите пълнолетие деца трябва да имат право на събиране на семейството със своите родители, били предвидени, за да се

отчете желанието на някои държави членки да осигурят събиране на децата с техните семейства в ранна възраст, така че да придобият в училище нужното образование и езикови познания.

- 17 При определянето на обхвата на съображението за осигуряване на успешна интеграция решаващият фактор бил, че Директивата за събиране на семейството въвежда само клауза „standstill“, която дава на държавите членки възможността да оставят в действие законодателна уредба, която предвижда изисквания молбите да се подават, преди детето да навърши 15 години, но не включва възрастова граница за ненавършилите пълнолетие деца сред условията за събиране на семейството, които държавите членки поначало имат право да въведат и след влизането в сила на Директивата. Правото на събиране на семейството за ненавършилите пълнолетие деца, установено от Директивата за събиране на семейството, не можело да се ограничава впоследствие с оглед на стремежа да се осигури събиране на децата с техните семейства в ранна възраст, за да се улесни интеграцията им. С други думи, подобен стремеж не можело да се окачестви като императивно съображение от общ интерес. Съответно стремежът да се осигури събиране на децата с техните семейства в ранна възраст, за да се улесни интеграцията им, не бил и основание за ограничаване на правото на събиране на семейството, което по отношение на Дания било имплицитно въведено с клаузата „standstill“, предвидена в член 13 от Решение № 1/80.
- 18 Изискването за възраст до 15 години било и в противоречие с принципа на пропорционалност, независимо от изменението му с член 9с, параграф 1 от Закона за чужденците, тъй като при преценката по член 9с, параграф 1 от значение били критерии, които позволяват да се определи дали детето има такава връзка със своята държава по произход, включително такива хора, които да се грижат за него там, че отхвърлянето на заявлението му за пребиваване в Дания да не е в противоречие с висшия интерес на детето. В този смисъл не се преценявало конкретно дали непълнолетното дете може да се интегрира в Дания, макар да е навършило 15 години.
- 19 Член 9с, параграф 1 от Закона за чужденците сам по себе си бил напълно съвместим със Споразумението за асоцииране, тъй като разпоредбата само предвиждала, че Дания е длъжна на съблюдава основните права. Когато член 9, параграф 1, точка 2 и член 9с, параграф 1 от Закона за чужденците обаче се разглеждат в контекст, ставало ясно, че правото на събиране на семейството за навършилите 15 години непълнолетни деца е поставено в зависимост от една като цяло дискреционна преценка, която се извършва въз основа на критериите, по които традиционно се преценява дали по съображения за запазване на целостта на семейството или за отчитане на висшия интерес на детето не се налага да бъде предоставено разрешение за пребиваване в Дания. Тези критерии не били относими и в никакъв случай не можело да са приложими при преценката дали има перспективи за успешно интегриране на детето в Дания. В този смисъл въвеждането на възрастова граница, чието приложение зависи от критерии, които,

разглеждани във връзка със съображението за осигуряване на успешна интеграция, са безсмислени, неясни и/или неточни, било в противоречие и с принципа за правна сигурност: вж. решение от 10 юли 2019 г., А (С-89/18, ЕУ:С:2019:580, т. 41).

- 20 **Комисията по имиграционни жалби** поддържа, че член 9, параграф 1, точка 2 от Закона за чужденците не може да се тълкува изолирано и в този смисъл изискването за възраст до 15 години не е абсолютно. От документите по подготвителните работи по закона следвало, че разпоредбата трябва да се прилага заедно с член 9с, параграф 1 от Закона за чужденците. Това означавало, че ако заявителят не отговаря на изискването за възраст по член 9, параграф 1, точка 2 от Закона за чужденците, ще се прилага член 9с, параграф 1 от Закона за чужденците. При прилагането на тази обща балансираща разпоредба от властите се очаквало да претеглят и преценят въпроса дали са налице особено императивни съображения, които да налагат издаване на разрешение за събиране на семейството, макар то да се предоставя на дете, което е навършило 15 години.
- 21 Ограничението, произтичащо от член 9, параграф 1, точка 2 (изискването за възраст до 15 години) във връзка с член 9с, параграф 1 от Закона за чужденците, било обосновано от императивно съображение от общ интерес и било пропорционално, поради което не противоречало на клаузата „standstill“ по член 13 от Решение № 1/80.
- 22 Първо, очевидно било, че въз основа на решения на Съда на ЕС от 10 юли 2014 г., Dogan (С-138/13, ЕУ:С:2014:2066), от 12 април 2016 г., Genc (С-561/14, ЕУ:С:2016:247) и от 10 юли 2019 г., А (С-89/18, ЕУ:С:2019:580) следва да се приеме, че изискването за възраст до 15 години е ограничение по смисъла на Решение № 1/80. Изискването за възраст до 15 години обаче било обосновано от императивно съображение от общ интерес, а именно съображението да се осигури успешна интеграция, което било признато в решенията Dogan и Genc за императивно съображение от общ интерес.
- 23 Второ, изискването за възраст до 15 години било подходящо да осигури успешната интеграция на детето. Наистина изискването за възраст до 15 години било резултат от намаляването на границата от 18 на 15 години през 2004 г., но това трябвало да се разглежда в контекста на заключенията от доклада от 2001 г. за интеграцията на чужденците в датското общество, в който се посочва, че интеграцията на имигранти от трети държави като цяло е „отрицателна“, тъй като за имигрантите от трети държави е особено трудно да се реализират в образователната система и на пазара на труда и да придобият достатъчни познания по датски език. Този и други министерски доклади, заедно със статистическите данни на Датския статистически институт, потвърждавали, че възрастта на детето към момента на „имиграцията“ има решаващо значение за това дали детето впоследствие ще завърши образование в Дания, което увеличавало шансовете за навлизане на

пазара на труда и било фактор за перспективите на детето за успешна интеграция в Дания.

- 24 Изискването за възраст до 15 години имало и превантивен ефект, в смисъл че възпирало пребиваващите чуждестранни граждани умишлено да оставят децата си в държавата по произход — било заедно с единия от биологичните родители, било с други членове на семейството — докато детето почти не навърши пълнолетие, въпреки че още преди това то би могло да получи разрешение за пребиваване в Дания.
- 25 Обстоятелството, че въпросното изискване е по принцип подходящо да осигури успешна интеграция на детето, намирало потвърждение и в правото на Съюза: вж. член 4, параграфи 1 и 6 от Директивата за събиране на семейството и практиката на Съда на ЕС и Европейския съд по правата на човека, по-специално решение на Съда на ЕС от 27 юни 2006 г., Парламент/Съвет (C-540/03, EU:C:2006:429) и решение на ЕСПЧ от 1 декември 2005 г. по дело Tuquabo-Tekle и др. с/у Нидерландия (СЕ:ЕCHR:2005:1201JUD006066500).
- 26 Трето, изискването за възраст до 15 години, тълкувано във връзка с член 9с, параграф 1, не надхвърляло необходимото за постигането на успешна интеграция на детето. Това изискване не било абсолютно именно поради наличието на възможността по член 9с, параграф 1 от закона да се предостави разрешение за пребиваване, ако има особено императивни съображения за това, включително от гледна точка на целостта на семейството и от гледна точка на висшия интерес на детето.
- 27 Член 9, параграф 1, точка 2 във връзка с член 9с, параграф 1 от Закона за чужденците не предвиждал „изискване детето да няма твърде силна връзка със своята държава по произход, ако иска разрешение за пребиваване в Дания“, както твърдял жалбоподателят.
- 28 Последно, член 9, параграф 1, точка 2 във връзка с член 9с, параграф 1 от Закона за чужденците не съдържал критерии, които да са дотолкова неясни и неточни, че само поради това да са непропорционални и противоречащи на установения в правото на Съюза принципа на правна сигурност.

Кратко изложение на мотивите за преюдициалното запитване

- 29 В решение от 12 април 2016 г., Genc (C-561/14, EU:C:2016:247) (вж. също решение от 10 юли 2014 г., Dogan, C-138/13, EU:C:2014:2066) Съдът на ЕС приема, че клаузите „standstill“ относно правото на свободно движение на работници по член 13 на Решение № 1/80 и относно свободата на установяване по член 41, параграф 1 от Допълнителния протокол следва да се тълкуват в смисъл, че не допускат държавите членки да въвеждат нови ограничения за събирането на семейството в хипотезата на деца или съпруг от Турция.

- 30 Съдът на ЕС посочва още, че освен по причините, предвидени в член 14 от Решение № 1/80, нови ограничения могат да се въвеждат и по императивни съображения от общ интерес, включително по съображението за успешна интеграция. Всяко ново изискване (или изисквания) обаче трябва да е подходящо да гарантира осъществяването на тази цел и не трябва да надхвърля необходимото за постигането ѝ. В решение от 12 април 2016 г., Genc (C-561/14, EU:C:2016:247) Съдът на ЕС приема, че правило като това за двегодишния срок, предвидено към онзи момент в Закона за чужденците във връзка със събирането на семейство с деца, не е подходящо да гарантира постигането на преследваната интеграционна цел. Съдът на ЕС обаче не се произнася по-подробно по въпроса кои критерии трябва да се използват при преценката дали изискванията, въведени с посочената цел за постигане на успешна интеграция, са подходящи да гарантират осъществяването на тази цел и не надхвърлят необходимото за постигането ѝ.
- 31 Последно, в решение от 10 юли 2019 г., A (C-89/18, EU:C:2019:580) Съдът на ЕС посочва, че член 13 от Решение № 1/80 трябва да се тълкува в смисъл, че национална мярка, която подчинява събирането на семейството между турски работник, който пребивава законно в съответната държава членка, и неговия/та съпруг/а, на условието тяхната връзка с тази държава членка да е по-силна от тази, която те имат с трета държава, представлява „ново ограничение“ по смисъла на тази разпоредба и че подобно ограничение не е обосновано.
- 32 Като отправно положение следва да се приеме, че от гледна точка на съображението за успешна интеграция е от полза детето да пристигне в Дания във възможно най-ранна възраст и съответно да получи колкото може по-голяма част от възпитанието си в Дания, включително училищно и друго образование, и че възрастовата граница може да спомогне за постигането на тази цел.
- 33 Възрастовото ограничение от 15 години, въведено в Дания с член 9, параграф 1, точка 2 от Закона за чужденците, не е абсолютно, тъй като съгласно член 9с, параграф 1, първо изречение може да се издаде разрешение за пребиваване на дете под 18 години, ако има [особено] императивни съображения за това, включително от гледна точка на целостта на семейството и от гледна точка на висшия интерес на детето.
- 34 В тази връзка в документите от подготвителните работи по член 9, параграф 1, точка 2 от Закона за чужденците по въпроса за прилагането на член 9с, параграф 1 не се споменава аргументът за успешната интеграция, макар и да е посочено, че член 9с, параграф 1 може да се прилага, когато международните задължения на Дания, и по-специално член 8 от Европейската конвенция за правата на човека, налагат да се разреши събиране на семейството.

- 35 Поради това не е ясно дали член 13 от Решение № 1/80 от 19 септември 1980 г. относно развитието на асоциирането не е пречка за въвеждането на правило като това по член 9, параграф 1, точка 2 във връзка с член 9с, параграф 1, първо изречение от Закона за чужденците, съгласно което събирането на семейството на икономически активен турски гражданин, който пребивава законно във въпросната държава членка, и неговото дете, което е навършило 15 години, зависи от условието да са налице особено императивни съображения за това, включително от гледна точка на целостта на семейството и от гледна точка на висшия интерес на детето.
- 36 По тези съображения Østre Landsret (Източен областен съд) приема, че е необходимо да отправи изложеното преюдициално запитване до Съда на ЕС.